

پیام نوریها

public channel

✅کانال پیام نوریها در سال 95 با هدف تهیه جزوات و نمونه سوالات افتتاح و از همان ابتدای تاسیس کوشیده است با تکیه بر تلاش بی وقفه ، کارگروهی و فعالیت های بدون چشمداشت کاربران متمایز خود ، قدمی کوچک در راه پیشرفت ارائه خدمات به دانشجویان این مرز و بوم بردارد.

@Payamnoria

telegram.me/Payamnoria

رایگان است و همیشه رایگان میماند

اطلاع از اخبار و دانلود جزوات و نمونه سوالات

برای ورود به کانال تلگرامی پیام نوریها کلیک کنید

" کانال و خانواده تلگرامی پیام نوریها "

با عضویت در کانال و به آرشیو زیر دسترسی پیدا کنید

✓ تمام نمونه سوالات به روز تا آخرین دوره

✓ جزوات درسی

✓ بیش از ۱۰۰ فلش کارت دروس

✓ اخبار به روز پیام نور

✓ فیلم و فایل آموشی اختصاصی

✓ انجام انتخاب واحد و حذف و اضافه

✓ پاسخگویی به سوالات دانشجویان

✓ معرفی گروه و انجمن های پیام نوری

✓ طنز و توییت دانشجویی

به یکی از بزرگترین کانال های پیام نوری بپیوندید

برای ورود به کانال تلگرامی پیام نوریها کلیک کنید

فهرست مطالب

فصل اول----------۵

فصل دوم---------- ۸

فصل سوم----------۱۱

فصل چهارم----------۱۴

فصل پنجم---------- ۱۷

فصل ششم---------- ۱۹

فضل هفتم---------- ۲۱

فصل هشتم---------- ۲۳

فصل نهم---------- ۲۵

فصل دهم----------۲۸

فصل یازدهم----------۳۲

فصل دوازدهم----------۳۵

فصل سیزدهم----------۳۷

فصل چهاردهم----------۳۹

فصل پانزدهم----------۴۲

فصل شانزدهم----------۴۴

فصل هفدهم----------۴۶

نکات طلایی فصل اول

تبیین مفاهیم جنگ و دفاع

۱-۱ اصطلاح جنگ در لغت به معنی جدال ، قتال ، هرگونه کوشش و کشش ، زد و خورد، و هر درگیری خصمانه با قصد ساقط کردن حریف می باشد.

۱-۲ هدف نهایی هریک از طرفین در جنگ غلبه بر دیگری و تحمیل شرایط مورد نظرش برای برقراری صلح است.

۱-۳ وقتی راه حل های سیاسی به بن بست می رسند دولت ها به جنگ می پردازند.

۱- ۴ دفاع در اصطلاح عبارت است از مجموعه ای از تدابیر که یک یا چند دولت موتلفه برای مقاومت در برابر حمله های سیاسی ، نظامی ، اقتصادی ، اجتماعی ، روانی و یا فناوری دشمن به کار می گیرند.

۱-۵ توانایی های دفاع بازدارندگی را تقویت می کند و بازدارندگی نیز به توانایی های دفاعی نیرو می بخشد.

۱-۶ مشخصه اصلی جهاد ، حرکت در راه خدا می باشد.

۱-۷ شهید مطهری جهاد را ماهیتا امری دفاعی می داند و معتقد است که جهاد فقط دفاع و در واقع مبارزه با یک نوع تجاوز است.

۱-۸ دفاع مقدس به مدت ۲۸۹۵ روز طول کشید.

۱-۹ جنگ ها بر اساس هدف به جنگ های عادلانه و غیر عادلانه تقسیم می گردند.

۱-۱۰ جنگ ها بر اساس مقیاس های جغرافیایی به جنگ های محلی ، منطقه ای ، فرامنطقه ای و جهانی تقسیم می شوند.

۱-۱۱ جنگ ها از نظر طول زمان به ۳ گروه تقسیم می شوند که عبارتند از : جنگ های محدود ، متوسط و نامحدود.

۱-۱۲ جنگ ها بر مبنای انضباط و تاکتیک به منظم (کلاسیک) و نامنظم (چریکی) تقسیم می شوند.

۱-۱۳ معیار های مختلف تقسیم جنگ ها عبارتند از : هدف ، مقیاس جغرافیایی ، انضباط و تاکتیک ، سطح جغرافیایی ، قلمرو ، انواع ابزار ، طول زمان و شدت

۱-۱۴ دفاع مقدس نوع خاصی از نبرد مسلحانه است که تدافعی بوده و مطابق با هنجارهای دینی پذیرفته شده در یک جامعه و دارای ارزش دینی و اجتماعی است.

۱-۱۵ جنگ ها براساس نوع ابزار به جنگ های متعارف و نامتعارف تقسیم می شوند.

۱-۱۶ در جهاد ابتدایی رهبر مسلمانان برای شروع جهاد از دو عامل قدرت و مصلحت استفاده می کند .

۱-۱۷ در جهاد ابتدایی رهبر مسلمانان با قصد از بین بردن کفر ، شرک و نفاق شروع کننده ی جنگ هستند . جهاد ابتدایی با حضور و هدایت امام عادل یا نماینده ی وی آغاز می گردد.

۱-۱۸ دفاع از حقوق بشر و پیشگیری از ظلم و ستم و فتنه و فساد و دفاع از سنگر های انسانی طرح کلی مسیری که جهاد ابتدایی در اسلام می پیماید.

۱-۱۹ جهاد دفاعی وقتی صورت میگیرد که کفار مشرکین و منافقین به سرزمین مسلمانان حمله می کنند و دفاع بر همه اعم از مرد و زن ، کوچک و بزرگ ، ضعیف و قوی ، سالم و مریض واجب می گردد.

۱-۲۰ پیامبر اکرم فرمودند : جهاد بر دو نوع است . جهاد اکبر و جهاد اصغر.

۱-۲۱ شهید مطهری می گوید: کسی که در مقام دفاع از مالش و ناموسش کشته شود شهید است و دفاع از استقلال برای یک ملت قطعا امری مشروع است.

۱-۲۲ جهاد اکبر یعنی مبارزه با نفس و هواهای نفسانی و جهاد اصغر یعنی جنگ با دشمن خارجی و بیرونی.

۱-۲۳ یکی از ویژگی های جنگ در اسلام رعایت عدالت است یعنی : ۱) برای رفع تجاوز باشد. ۲) از هرگونه عمل ستمگرانه به دور باشد.

۱-۲۴ از نظر اسلام جنگ سه ویژگی دارد: الف) در راه خدا بودن . ب) رعایت عدالت برای رفع تجاوز و به دور از عمل ستمگرانه باشد. ج) حفظ ارزش های اسلامی یعنی در میدان جنگ به اصول و ارزش های انسانی احترام گذاشته شود.

۱-۲۵ عوامل شروع جنگ دو دسته اند :

۱- ریشه ها : عواملی هستند که دارای عمق و پایداری بوده و به آسانی از بین نمی روند.

۲- زمینه ها : عواملی هستند که تابع شرایط و وضعیت موجود بوده و پایداری کمتری دارند.

۱-۲۶ اصطلاح ژئوپلیتیکی یعنی اختلاف ناشی از وضعیت جغرافیایی و ادعاهای ارضی و مرزی نسبت به یکدیگر.

۱-۲۷ عواملی که جزء ریشه های جنگ ها هستند عبارتند از : عوامل تاریخی ، ژئوپلیتیکی ، سیاسی ، اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی . و عواملی که زمینه های جنگ هستند : ۱-محیط بین المللی ۲- محیط داخلی کشور ها

۱-۲۸ برخی دیگر از مصادیق عبارتند از : بهره برداری از متابع و ثروت دریاها و اقیانوس ها ، عزم یک دولت به جنگ ، اقدامات پنهانی در کشور رقیب ، ادعای بازپس گیری مناطق از دست رفته و ...

۱-۲۹ از آیه ۴۰ سروه حج نتیجه میگیریم که مردمی که در حال دفاع و جهادند تحت فرماندهی خداوند قرار دارند.

۱-۳۰ در دوران دفاع مقدس فرماندهی کل نیرو های مسلح به عهده ی امام خمینی بود.

۱-۳۱ تکیه بر جنگ های نامتعارف یعنی استفاده از سلاح های کشتار جمعی مثل شیمیایی و هسته ای و ... در اصول امام خمینی در جنگ جایگاهی ندارد.

پایان فصل اول

نکات طلایی فصل دوم

آشنایی با جغرافیای مناطق مرزی ایران و عراق

۲-۱ سرزمین ایران با بیش از ۹۰ ٪ مساحت در غرب فلات ایران واقع شده است.

۲-۲ کشور ایران سه امتیاز موقعیتی دارد : ۱- متصل به موقعیت بری اوراسیا ۲- دارا بودن سواحل طولانی و برخورداری از موقعیت بحری ۳- به لحاظ تسلط بر تنگه ی هرمز دارای موقعیت گذرگاهی است و روزانه ۱۸ میلون بشکه ی نفت صادر می شود.

۲-۳ مرز خشکی ایران و عراق از لحاظ شکل متنوع ترین و طولانی ترین مرز سیاسی است.

۲-۴ در جلگه ی خوزستان مرز به صورت خط مستقیم است . در منطقه ی قصر شیرین و نفت شهر مرز به صورت محدب و دره ی شیلر بین کردستان ایران وعراق به شکل مقعر است.

۲-۵ با توجه به وضع ژئوپلیتیکی ایران نسبت به حوزه های مجاور از یک برتری نسبت به کشور های همسایه برخوردا است.

۲-۶ موقعیت برتر ایران مانند حوزه های ژئوپلیتیکی مجاور و کارکرد های آن ها نیز نقش و سهم مهمی دارد.

۲-۷ ایران از لحاظ شکل جغرافیای چهار ضلعی نامنظمی است که بزرگترین قطر آن در جهت شمال غربی به جنوب غربی است.

۲-۸ اقلیم ایران به طور مشخص تحت تاثیر چهار عامل عمده قرار دارد که عبارتند از : عرض جغرافیایی ، ارتفاعات ، موقعیت جغرافیایی و توده های هوا با منشاء بیرونی که ترکیب این عوامل ایجاد الگوهای اقلیمی تنوع و متفاوت شده است.

۲-۹ کشور ایران در شمال غربی با کشور های جمهوری آذربایجان ، ارمنستان ، ترکیه و عراق همسایه است.

۲-۱۰ منطقه ی مرزی غرب ایران به علت کوهستانی بودن به صورت مدب و مقعر است و از نظر دفاعی بهترین سد های کوهستانی را داراست.

۲-۱۱ استان کرمانشاه نیمه کوهستانی است.

۲-۱۲ ساکنان کردستان در سمت شمال ، سنی (شافعی) و در قسمت جنوب این منطقه ، سنی (شافعی) و دارای مذهب شیعه هستند.

۲-۱۳ منطقه ی غربی ایران شامل استان های کردستان ، کرمانشاه و قسمتی از ایلام است.

۲-۱۴ خوزستان خارج از سد کوهستانی و جلگه ای صاف و بی عارضه است. فقط یک رشته ارتفاع خیلی پست در وسط آن دیده می شود که کمتر از ۱۰۰ متر ارتفاع دارد.

۲-۱۵ مساحت خوزستان حدود ۴ برابر کویت و حدود ۶۶۵۳۲ کیلومتر مربع است.

۲-۱۶ خوزستان با عراق ۶۳۰ کیلومتر مرز مشترک دارد که ۴۲۰ کیلومتر آن مرز زمینی و ۲۱۰ کیلومتر مرز دریایی است.

۲-۱۷ مرز خشکی خوزستان با عراق ۴ بخش متمایز دارد.

۲-۱۸ مرز ایران در آب های جنوب تابع مقررات کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق بین الملل دریاهاست که بر اساس خط مبدا تعریف شده از سوی ایران ، تا عمق ۱۲ مایلی آب ، دریایی سرمینی محسوب می گردد.

۲-۱۹ تهدید های خارجی از طرف دریا در جنوب غربی به دو شاخه تقسیم می گردد:

۱)محور بندر خورموسی و بندر امام خمینی و ۲) محور اروند رود و دهانه ی فاو

۲-۲۰ تهدید از راه عبور از رودخانه دو شاخه دراد : الف)دهانه فاو و اروند رود تا خرمشهر ب)طلائیه تا چزابه

۲-۲۱ منطقه عبور از خشکی دو شاخه دارد: الف) محور شلمچه تا طلائیه ب) محور چزابه تا بستان

۲-۲۲ محور چیلات – دهلران در شمال موسیان جزوه استان ایلام است و می تواند یک محور عملیاتی باشد.

۲-۲۳ سفید رود از رودهای شمال ایران است و در جنوب غربی جریان ندارد.

۲-۲۴ موقعیت خلیج فارس به گونه ای است که در تمامی استراژی های شرق و غرب دیده م شود، پس شناخت آن و بهره برداری صحیح از امکانات نظامی و اقتصادی آن رابطه ی مستقیمی با ثبات و امنیت کشور ما دارد.

۲-۲۵ عمیق ترین محل در قسمت جنوبی تنگه هرمز نزدیک راس المسندم و به عمق ۱۸۲ متر است.

۲-۲۶ عبارت " در جنوب غربی فلات ایران قرار گرفته و دارای موقعیت استراژیکی است. در تقاطع قرار گرفته و ویژگی های خاص جغرافیایی نقش عمده ای در تاریخ این کشور ایفا کرده است." مربوط به کشور عراق است.

۲-۲۷ عراق در میان همسایگان خود بعد از عربستان ، ایران و ترکیه ، رتبه چهارم را دارد.

۲-۲۸ دومین گروه بزرگ قومی عراق ف کردها با ۱۹ ٪ جمعیت هستند.

۲-۲۹ عراق از نظر توپوگرافی یک کشور جلگه ای و مسطح استف ۹۰ ٪ این کشور را جلگه ها و دشت های مسطح بی عارضه تشکیل می دهد.

۲-۳۰ اروندرود به طول ۸۴ کیلومتر مرز ایران و عراق بوده و در خاک عراق جریان ندارد.

پایان فصل دوم

نکات طلایی فصل سوم

مناقشات مرزی ایران و عراق

۳-۱ اولین نبرد ایران (صفوی) و عثمانی نبرد چالدران در سال ۹۱۴ هـ.ق و آخرین تا آخرین آن در سال ۱۲۳۸ هـ.ق و در زمان سلطنت فتحعلی شاه قاجار صورت گرفت.

۳-۲ جنگ های ایران و عثمانی در حقیقت ، جنگ تضاد منافع بود و به مدت پنج قرن تا انحلال امپراطوری عثمانی طول کشید.

۳-۳ تا قبل از انحلال عثمانی حدود ۲۴ جنگ بین دو دولت اتفاق افتاد.

۳-۴ جنگ افروزی و توسعه طلبی دولت صفوی از عوامل جنگ نمی باشد.

عوامل جنگ عبارتند از : ۱)تحریک و جنگ افروزی کشور های اروپایی ۲)بدرفتاری عثمانی ها با زائران ایرانی عتبات عالیات ۳) اختلاف مذهبی ناشی از شیعه بودن ایرانیان و سنی بودن عثمانی ها ۴) اوضاع نابسامان داخلی ایران ۵) پناهندگی شاهزادگان و امیران ناراضی و عثمانی به کشور های یکدیگر و وضعیت عشایر سرحدی و مرزنشینی که جهت استفاده از مراتع بین دو کشور تردد می کردند.

۳-۵ اوضاع نابسامان داخلی ایران در زمان های مختلف ناشی از بی ثباتی حکومت های استبدادی و بی لیاقتی زمامداران بود.

۳-۶ علت اختلاف سرحدی ایران و عثمانی توسعه طلبی حکام عثمانی و چشم داشت آن ها به خاک ایران از جمله گرجستان ، ارمنستان ، کردستان و آذربایجان بود.

۳-۷ تحریک و آتش افروزی کشور های اروپایی برای ایجاد جنگ و نزاع بین ایران و عثمانی با هدف تضعیف این دو ابرقدرت شرقی و تامین امنیت و منافع خودشان صورت می گرفت.

۳-۸ قرارداد ارزروم ۱ پس از آخرین جنگ ایران و عثمانی (قبل از فروپاشی آن در سال ۱۹۲۰ م) و در زمان سلطنت فتحعلی شاه قاجار بین دو دولت منعقد شد.

۳-۹ ریاست نمایندگی ایران در مذاکرات ارزروم ۲ به عهده ی میرزا محمد تقی فراهانی (امیرکبیر) بود که مدت ۴ سال طول کشید که آگاهی و هوشمندی امیرکبیر مانع از نفوذ انگلیس و روس گردید تا نتوانند حقوقی از ایران ضایع کنند.

۳-۱۰ قرارداد ارزروم ۲ هرگز به امضای شاه ایران (محمدشاه قاجار) نرسید.

۳-۱۱ پس از غارت خرمشهر و کشتار شیعیان و بی احترامی عثمانی به بقاع متبرکه ممکن بود جنگ دیگری اتفاق بیفتد که با وساطت انگلیس و روس از آن جلوگیری شد.

۳-۱۲ عهدنامه ارزروم ۲ قبل از مبادله ی رسمی به دلیل تغییراتی که دولت عثمانی با تحریک انگلیسی ها به صورت یک جانبه در آن ایجاد کرد و باعث تضییع حقوق ایران می گردید به امضای محمد شاه قاجار نرسیده و از طرف ایران بدون اعتبار اعلام شد.

۳-۱۳ پروتکل ۱۹۱۳ قسطنطنیه و صورت جلسات ۱۹۱۴ تهران که مرز های ایران و عثمانی را مشخص می کرد مبنای تعیین مرزهای فعلی ایران و عراق ، ایران و ترکیه است.

۳-۱۴ در دوره ی قاجار بارها مرزهای آبی و خاکی ایران و عثمانی مشخص شد ولی چون مورد رضایت ایران نبود رسما تصویب نشد.

۳-۱۵ ۷۰ سال بعد از قرارداد ارزروم ۲ در زمان احمدشاه قاجار با میانجیگری روس وانگلیس مذاکرات ایران و عثمانی برسر حل موارد اختلاف در قرارداد ارزروم ۲ در قسطنطنیه (پایتخت عثمانی و استامبول فعلی) شروع شد.

۳-۱۶ کشور های عراق، تکیه، عربستان، کویت و اردن از فروپاشی امپراطوری عثمانی به وجود آمدند.

۳-۱۷ عدم پذیرش و نارضایتی دولت ایران از مرزهای تعیین شده با عراق که دعاوی مرزی ایران با عراق همان دعاوی مرزی ایران با عثمانی بود باعث شد که ایران دولت عراق را به رسمیت نشناسد.

۳-۱۸ عراق پس از تشکیل در بین النهرین در سال ۱۹۲۰ م. برای مدت ۱۲ سال تحت قیومیت انگلیس قرار گرفت و در سال ۱۹۳۲ م. مستقل شد.

۳-۱۹ در سال ۱۹۳۲ برا اثر مبارزات شیعیان به رهبری آیت الله کاشانی، مرجعیت شیعه کشور عراق توانست از قیومیت انگلیس استقلال یابد.

۳-۲۰ در عهدنامه ی ۱۳۱۶ حقوق ایران در اروندرود نادیده گرفته شده و تضییع شده است.

۳-۲۱ طبق مدارک منتشر شده از وزارت خارجه انگلیس تنها راه حصول اطمینان از آرامش و ثبات در مرز ایران و عراق در اروند رود تعیین خط تالوگ به عنوان خط مرزی می باشد.

۳-۲۲ پیمان دفاعی و عدم تعرض سعدآباد بین دولت های ایران، عراق، افغانستان و ترکیه در تهران امضا شد.

۳-۲۳ دولت ایران جز خط تالوگ (خط القعر) قابل کشتیرانی هیچ مدرک دیگری را برای تعیین خط مرزی اروند رود نمی پذیرفت.

۳-۲۴ قرارداد ۱۹۷۵ با وساطت دولت الجزایر در اجلاس سران اوپک در الجزیره به امضاء نمایندگان ایران و عراق رسید.

۳-۲۵ دولت ایران عهدنامه ی ۱۳۱۶ را ملغی اعلام کرد و در روز ۳۰ فروردین ۱۳۴۸ ، کشتی تجاری ابن سینا با پرچم ایرانی و تحت حمایت ناوچه های ایرانی از اروند رود عبود کرد.

۳-۲۶ اختلاف مرز ابی ایران و عراق در قرار داد ۱۹۷۵ الجزایر با تعیین خط تالوگ به عنوان خط مرزی حل شد.

۳-۲۷ قرارداد ۱۹۷۵ میان دولت های ایران و عراق به امضاء رسید.

۳-۲۸ معاهده ی ۱۹۷۵ پس از تصویب در مجالس شورای هر دو کشور رسمیت یافته و لازم الاجرا گردید.

پایان فصل سوم

نکات طلایی فصل چهارم

بررسی وضعیت محیط داخلی و بین المللی جمهوری اسلامی ایران و عراق و مقایسه تطبیقی آن

۴-۱ امام خمینی برای رسیدگی به وضع مردم و محرومیت های آن ها در سیستان و بلوچستان در ۹ فروردین ۱۳۵۸ حضرت آیت الله خامنه ای را به آن جا اعزام نمودند.

۴-۲ گروه فرقان که به صورت مخفیانه قبل از انقلاب تشکیل شده بود، شخصیت هایی مثل شهید مطهری، سپهبد قرنی (اولین رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی) حاج مهدی عراقی و آیت الله قاضی طباطبایی را به شاهدت رساندند.

۴-۳ از اقدامات ضد انقلاب سعی در عدم تشکیل یک حکومت مردمی مقتدر و تشکیل مشکل آفرینی در ایجاد بستر های قانونی و تشکیل نهاد های موثر بود.

۴-۴ شوروی سابق به دلیل موضع گیری ایران (مخالفت) با اشغال افغانستان به وسیله ی ارتش سرخ، مقابل ایران قرار گرفت.

۴-۵ فعال شدن احزاب قدیمی در حوزه ی مسائل سیاسی داخلی ارزیابی می گردد.

۴-۶ در بدو انقلاب، ذخایر ارز ایران در بانک های امریکا بلوکه شده و ایران توسط شرکت های امریکایی و غربی تحریم اقتصادی شد.

۴-۷ گروه های ضد انقلاب اختلاف مذهبی، قومی، فکری و مشکلات قتصادی ومعیشتی مردم را زمینه دستمایه شعارهای خود قرار داده بودند تا بین مردم و حکومت چالش ایجاد کرده و وحدت و انسجام ملی را تضعیف کنند.

۴-۸ مردم با اطلاعت از رهبری و مشارکت در امور اجتماعی و کمک به یکدیگر، وضعیتی برای مسئولان ایجاد کردند که بتواند با وحدت و یکپارچگی مشکلات خود را حل کنند.

۴-۹ ارتش ایران دارای تجهیزات، امکانات و جنگ افزار های فراوان و پیشرفته ای بود، اما انسجام و نظام فرماندهی خود را از دست داده بود.

۴-۱۰ سپاه به منظور حراست از انقلاب اسلامی و دستاورد های آن تشکیل گردید، پس ماموریت اصلی آن مقابله با بحران های داخلی (ایجاد امنیت پایدار) و سپس خارجی بود.

۴-۱۱ متن " آمادگی شرکت در جنگ گسترده را نداشت، افراد آن آموزش های جنگی و عملیاتی ندیده بودند و تصوری از یک جنگ منظم نداشتند و بخشی از نیرو های آن برای مقابله با گروه های مسلح غیرقانونی داخل شهر ها و در شمال غرب بودند" مربوط به سپاه است.

۴-۱۲ دولت عراق در دوران حکومت حزب بعث، به عنوان یکی از دولت های جزو بلوک قدرت شرق و تحت نفوذ شوروی بود.

۴-۱۳ ویژگی "فردی خشن، دیکتاتور و ضد شیعه و ضد ایرانیان بود و تعصبات شدید عربی داشت که دوست داشت خود را رهبر جهان عرب بنامد." مربوط به صدام حسین رئیس جمهور سابق عراق است.

۴-۱۴ تاریک ترین دوران مردم عراق زمان حاکمیت حزب بعث در این کشور است که جز ویرانی و جنگ چیز دیگری نداشت.

۴-۱۵ امام خمینی دیوانگی را در فطرت و طغیانگری را خمیره ذاتی صدام می دانست.

۴-۱۶ عراق کشور نفت خیز است و با ملی شدن نفت در عراق در سال ۱۹۷۲ عواید نفتی آن ۱۵ برار شد. این ثروت قدرت حزب بعث را پایدار ساخت و ارتش عراق را توسعه داد و برای جنگ آماده کرد.

۴-۱۷ در ماه های آغاز جنگ عراق با تولید نفت به اندازه ی ظرفیت تولیدی ایران و صادرات روزانه ۲/۵ ملیون بشکه از درآمد سرانه نفتی بیش تری نسبت به ایران برخوردار بود.

۴-۱۸ در دوره ی حاکمیت حزب بعثف ترویج قومیت گرایی عربی و مخالفت با منویات مکتبی و دینی در دستور کار بود.

۴-۱۹ حزب بعث طبق پیمان دوستی ۱۵ ساله با شوروی که در ۱۹۷۲ م (۱۳۵۳) امضا کرده بود، تمام نیازمندی های تسلیحاتی ، آموزشی ، تدارکاتی و سازماندهی ارتش بثی را از شوروی تامین می کرد.

۴-۲۰ بر اساس دکترین راهبرد قدرت نظامی عراق بر اساس استراژی زمینی پایه طرح ریزی شده و ستون فقرات ارتش متکی بر نیروی زمینی و تشکیل ۳ سپاه بزرگ برنامه ریزی شده بود.

۴-۲۱ در جنگ ایران و عراق کشور الجزایر بی طرف بود.

۴-۲۲ اردن بندر عقبه را به منظور تدارک ارتش بعثی در اختیار عراق گذاشت و جاده ارتباطی اردن به عراق مهم ترین مسیر تدارکاتی ارتش عراق و نیز صادرات نفت عراق از طریق تانکر های نفتکش شد.

۴-۲۳ رئیس جمهور سوریه در تاریخ ۵۹/۸/۱۷ جنگ عراق با ایران را محکوم و آن را برای انحراف عمومی اعراب از مبارزه با اسرائیل و به نفع امریکا دانست.

۴-۲۴ کارشناسان معتقدند تصمیم قطعی به شروع جنگ از تیر ۵۹ که برژینسکی مشاور امنیتی رئیس جمهور امریکا در مرز اردن با صدام حسین ملاقات کرد، گرفته شد.

۴-۲۵ به دنبال تسخیر لانه ی جاسوسی امریکا در تهران، روابط سیاسی امریکا با ایران قطع گردید.

۴-۲۶ عمده ترین تامین کنندگان سلاح ارتش عراق در دوران جنگ کشور های شوروی و فرانسه بودند.

۴-۲۷ شوری چون با مکتب فکری به نام اسلام و در مقابل مارکسیسم مواجه شده بود از عراق حمایت می کرد.

پایان فصل چهارم

نکات طلایی فصل پنجم

علل، اهداف و زمینه سازی رژیم بعث عراق در مقابل تهاجم علیه ایران

۵-۱ لغو قرارداد های نظامی به وسیله ی دولت مهندس بازرگان از عوامل نظامی وقوع جنگ است.

۵-۲ فواید اشغال منطقه ی خوزستان برای عراق عبارتند از : ۱)گسترش مرز های آبی در خلیج فارس ۲)افزایش وسعت عراق در جلگه حاصل خیز خوزستان ۳)دستیابی به معدن عظیم نفت و گاز خوزستان ۴)نفوذ بیشتر در بازار نفت

۵-۳ قرارداد ۱۹۷۵ به وسیله ی صدام حسین رئیس جمهور سابق عراق به امضاء رسید.

۵-۴ قبل از شروع جنگ مدت سربازی از ۲۴ گاه به ۱۲ ماه و سپس ۱۸ ماه کاهش یافت و باعث تضعیف توان ارتش گردید.

۵-۵ طه یاسین رمضان مهاون نخست وزیر عراق که در مقام فرمانده ارتش خلقی عراق بود می گوید: این جنگ برای عهدنامه ۱۹۷۵ یا چند صد کیلومتر خاک یا نصف اروندرود نیست، بلکه هدف، از بین رفتن رژیم حاکم بر ایران است.

۵-۶ یکی از مشکلات اقتصادیف عدم پیش بینی راه حل های اقتصادی متناسب با تفکر عدم وابستگی به شرق و غرب بود.

۵-۷ دولت عراق با ۶۲ ٪ جمعیت شیعه بیش تر احساس خطر می کرد.

۵-۸ عراق با اشغال استان خوزستان و بوشهر می خواست مرزهای آبی خود در خلیج فارس را گسترش داده و از بن بست ژئوپلیتیک خارج گردد.

۵-۹ اشغال خوزستان ضمن گسترش خاک عراق در یک جلگه ی حاصل خیز باعث نفوذ بیش تر عراق در بازار نفت می شد.

۵-۱۰ کشور های منطقه به دلیل دارا بودن ویژگی های مشترک با رژیم شاهنشاهی ایران از الگو قرار گرفتن انقلاب اسلامی و تاثیرگذاری آن در بین مردم این کشورها با اقدام عراق همسو و موافق بودند.

۵-۱۱ صدام از امضای قرارداد ۱۹۷۵ احساس حقارت می کرد و می خواست آن را لغو کند.

۵-۱۲ خروج ۱۲ هزار مستشار امریکایی در زمینه های آموزشی، تعمیر و نگه داری در قدرت دفاعی ایران تاثیر داشت.

۵-۱۳ تحریم های اقتصادی و کاهش قیمت نفت باعث ضعیف شدن بنیه اقتصادی ایران شدند.

۵-۱۴ عراق در اقدامات خود در جهت زمینه سازی برای جنگ، هواپیماهای نظامی و مسافری خود را به فرودگاه های عربستان و اردن منتقل نمود.

۵-۱۵ یکی دیگر از اقدامات عراق برای زمینه سازی جنگ، تسلیح و تجهیز احزاب مناطق کردنشین ایران بود.

۵-۱۶ دولت عراق در جهت زمینه سازی برای تهاجم خود به ایران، اروند رود را به حالت قبل از معاهده ی ۱۹۷۵ بازگردانید.

۵-۱۷ دفتر به اصطلاح آزادی بخش خوزستان به وسیله دولت بعثی عراق به وجود آمد.

۵-۱۸ اقدامات زمینه ساز جنگ پرداخت صد ملیون دلار توسط دولت عراق به کشور اردن برای ایجاد تسهیلات عبود امکانات و وسایل نظامی از طریق بندر عقبه اردن بود.

پایان فصل پنجم

نکات طلایی فصل ششم

هجوم سراسری و اشغال مناطق مرزی جمهوری اسلامی ایران

۶-۱ ظهور جمهوری اسلامی موجب نگرانی کشور های منطقه و کشور های غربی شده بود و حزب بعث مطمئن بود که فرصت طلایی برای بازگرداندن حاکمیت بر اروند و رفعمشکل ژئوپلیتیکی را به دست آورده است.

۶-۲ یگان های نیروی زمینی عراق در سه سپاه بزرگ سازماندهی شده است.

۶-۳ در ساعت ۱۲ به وقت بغداد روز ۵۹/۶/۳۱ حمله گسترده ی هوایی عراق با ۱۹۲ فروند جنگنده انجام گرفت.

۶-۴ نتیجه ی حمله ی هوایی جنگنده های عراقی در ۵۹/۶/۳۱ کاملا ناموفق بود.

۶-۵ هدف تهاجم هوایی عراق پایگاه های هوایی تهران، تبریز، اصفهان، ارومیه، دزفول، همدان، بوشهر و شیراز بود.

۶-۶ محور های پیشروی و اهداف ارتش عراق در تهاجم زمینی به سه قسمت: منطقه ی شمال غرب، منطقه ی میانی و منطقه جنوب غربی تقسیم می شد.

۶-۷ استقلال کردستان عراق و پیوند آن با کردستان ایران از اهداف ارتش عراق نبوده است.

۶-۸ سپاه دوم عراق(در آستانه شروع جنگ) در باویسی (شمال شرق قصر شیرین) تا چنگوله (شرق مهران) به طول حدود ۴۰۰ کیلومتد مستقر شد.

۶-۹ محور اربیل، قلعه دیزه، سردشت از محورهای منطقه شمال غربی است که محل استقرار سپاه یکم عراق بود.

۶-۱۰ ۱) آوارگی مردم شهرهای مرزی برای ایجاد مشکل برای دولت ایران ۲)تصرف شهرهای قصر شیرین، نفت شهر، سومار و مهران۳) تصرف عوارض حساس زاگرس (پاطاق، سگان، قلاجه) جهت ایجاد پدافند مطمئن برای خود

از اهداف ارتش عراق در منطقه ی میانی بود.

۶-۱۱ سپاه سوم عراق در منطقه جنوب غربی (چنگوله تا فاو) و در منطقه ای به طول ۳۸۵ کیلومتر مستقر گردید.

۶-۱۲ منطقه عملیاتی جنوب غربی (سپاه سوم) محورهای پیشروی عراق تا چنگوله تا فاو حدود ۳۸۵ کیلومتر را در بر می گرفت.

۶-۱۳ ماموریت اصلی سپاه سوم عراق اشغال استان خوزستان در مدت ۶ روز بود.

۶-۱۴ با تعیین خط تالوگ به عنوان خط مرزی در اروند رود در قرار داد ۱۹۷۵ موافقت شده بود ولی مورد اعتراض عراق بود و صدام آن قرارداد را ملغی اعلام کرد.

۶-۱۵ در نقشه های جعلی که توسط دولت عراق منتشر شده بود، استان خوزستان را به عربستان نام گذاری کرده بودند.

۶-۱۶ جلسه نمایندگان مجمع ملی عراق با هدف سخنرانی صدام حسین و اعلام لغو قرارداد ۱۹۷۵ تشکیل گردید.

۶-۱۷ مناطق زین القوس و میمک در تاریخ ۱۷ و ۱۹ شهریور ۵۹ به اشغال نیروهای عراق درآمده بود.

۶-۱۸ در صبحگاه روز یکم مهر ۱۳۵۹ نیروی زمینی ارتش بعثی عراق تهاجم به مناطق مرزی ایران را آغاز کرد.

۶-۱۹ سپاه یکم عراق بدون مواجهه با مشکلی به اهداف خود در استان های آذربایجان غربی و کردستان رسید.

۶-۲۰ نتایج اشغال در منطقه میانی : در کرمانشاه شهرهای سومار، نفت شهر و قصرشیرین شاغال شدند ، در ایلام نیروهای سپاه دوم موفق شدند شهر مهران را اشغال کنند، شهر موسین در روز ۱۲ مهر توسط سپاه سوم عراق اشغال گردید.

۶-۲۱ نیروهای سپاه سوم ارتش عراق پس از ۳۴ روز مقاومت، خرمشهر را اشغال نمودند.

۶-۲۲ نیروهای ارتش عراق بعد از ۵۶ روز مقاومت فقط دو شهر از ۲۶ شهر و حدود کمتر از یک پنجم مساحت خوزستان را در غرب رودهای کرخه و کارون اشغال نمودند.

۶-۲۳ علل عدم موفقیت ارتش عراق در تهاجم به ایران : ۱) ناکامی دشمن در تصرف اهداف مهم نظامی و عملیاتی روی زمینی و دفاع شدید مردم و نیروهای مسلح ۲)گسترش سریع سازمان سپاه پاسداران و نیروهای بسیجی و مردمی ۳)شرکت مسئولین و روحانیون رده بالای جمهوری اسلامی با مردم در دفاع به دلایل معنوی ۴) قدرت به کارگیری ماهرانه و وسیع سلاح توپخانه و هدایت و کنترل آتش نیروهای ارتش و سپاه ایران ۵) ناکام ماندن نیروی هوایی ارتش بعث عراق در ایجاد یک وضعیت هوایی مناسب برای خود.

۶-۲۴ فرماندهی نیروهای نامنظم و چریکی را شهید مصطفی چمران، وزیر دفاع جمهوری اسلامی، به عهده داشت.

۶-۲۵ تغییر رویه ی نیروهای مسلح ایران از مرحله عقب نشینی به مرحله ی دفاع نیرومند و در نهایت به مرحله هجوم به دشمن بود

نکات طلایی فصل هفتم

نظرات و تدابیر حضرت امام خمینی (ره)، مقاومت مردمی و نیروهای مسلح، متوقف کردن متجاوز

۷-۱ اهم تلاش امام خمینی (ره) عبارت بود از: حفظ ارتش، تشکیل سپاه پاسداران و بسیج مردمی و آگاهی دادن به مردم انقلابی.

۷-۲ امام خمینی فرمودند: شما ارتشیان از ما هستید، شما حافظ استقلال کشورید و هرمس با شما مخالفتکند با استقلال کشور و اسلام مخالفت کرده است.

۷-۳ امام خمینی با هدف ایجاد پیوند و همبستگی بین مردم انقلابی و ارتش، روز ۲۹ فروردین ماه را روز ارتش نام گذاری کردند که همه ساله گرامی داشته می شود.

۷-۴ امام خمینی در دوم اردیبهشت ۵۸ دستور تشکیل سپاه پاسداران را جهت پاسداری از انقلاب و ایجاد امنیت و حفظ دستاورد های انقلاب اسلامی صادر فرمودند.

۷-۵ امام خمینی در تاریخ پنجم آذر ۵۹ فرمان تشکیل بسیج مردمی را صادر کردند.

۷-۶ امام خمینی تهدید عراق و همه ی مسائل امنیتی داخلی را یک سیکل و چرخه به هم پیوسته داخلی و خارجی و در چارچوب سیاست های امریکا علیه ایران ارزیابی می کردند.

۷-۷ عبارت " آمریکا عراق را وادار نموده خون جوانان ما را بریزد و دست امریکا از آستین دولت عراق بیرون آمده است." از امام خمینی در تاریخ ۵۹/۶/۲۷ است.

۷-۸ تدابیر امام خمینی در مرحله بعد از تهاجم عراق : ۱)مشخص نمودن به هم پیوستگی جنگ و انقلاب و ماهیت تجاوز صدام ۲) ابلاغ ساختار و سازمان دفاعی برای مقاومت با تشکیل شورای عالی دفاع ۳) امیدوار نمودن مردم به شکست دشمن با تحقیر دشمن

۷-۹ موضع گیری های امام خمینی در مقابل تجاوز ارتش بعثی همواره متکی و مبتنی بر عنصر ایمان و توکل به خداوند متعال بود.

۷-۱۰ منطق امام خمینی چه در دوران انقلاب و چه در مرحله ی دفاع مقدس همواره عمل به تکلیف الهی بود.

۷-۱۱ امام در صحیفه نور فرموده اند: دفاع یک امر واجبی است بر همه کس و هر کس هر مقداری که قدرت دراد باید از اسلام دفاع کند.

۷-۱۲ وقتی صدام با هدف فریب مردم ادعای اسلام گرایی کرد، امام فرمودند: "صدام حسین به حسب حکم شرعی کافر است."

۷-۱۳ در آغاز جنگ ریاست جمهوری و فرماندهی کل قوای مسلح ایران به عهده ی ابوالحسن بنی صدر بود.

۷-۱۴ وقتی گزارشاتی مبنی بر قرائن و شواهد تهاجم قریب الوقوع عراق به بنی صدر رئیس جمهور وقت داده شد، او به دلایل غیرمنطقی باور نمی کرد که تهاجمی صورت بگیرد بنابراین اصدام اسای بازدارنده ای انجام نداد.

۷-۱۵ اولین قطعنامه ی شورای امنیت در رابطه با تهاجم عراق علیه ایران قطعنامه ۴۷۹ بود که در تاریخ ۵۹/۷/۶ یعنی ۶ روز پس از آغاز جنگ صادر گردید.

۷-۱۶ صدام این قطعنامه را پذیرفت چون متوجه شد در برآورد اولیه خود درباره ی قدرت دفاعی ایران اشتباه کرده و اهدافش تحقق پیدا نمی کند ولی ایران آن را نپذیرفت چون بر لزوم عقب نشینی متجاوز تاکید داشت.

۷-۱۷ صدام به توانایی ارتش عراق، فقدان توان دفاعی ایران و استقبال مردم بومی و عرب زبان خوزستان از نیروهای عراقی امیدوار بود.

۷-۱۸ بلافاصله پس از تهاجم هوایی عراق در بعدازظهر روز ۳۴ شهریور ۵۹ نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران با ۴ فروند جنگنده F۴ به پایگاه هوایی شعیبیه در بصره و الرشید در بغداد را بمباران نمود.

۷-۱۹ صدام حسین اعلام کرده بود که ظرف ۶ روز استان خوزستان را تصرف خواهد کرد.

۷-۲۰ مقاومت مردمی در خرمشهر باعث ایجاد تردید در فرماندهان عراقی شد.

۷-۲۱ در حماسه آزادسازی شهر سوسنگرد آیت الله خامنه ای که نماینده ی امام خمینی(ره) در شورای عالی دفاع بودند نقش حیاتی و بسیار مهمی ایفا نمودند.

پایان فصل هفتم

نکات طلایی فصل هشتم

اقدامات سیاسی و نظامی جمهوری اسلامی ایران از متوقف کردن دشمن تا پایان سال اول دفاع مقدس

۸-۱ از آغاز جنگ تا ۵۹/۸/۲۶ (روز ناکامی عراق در تصرف سوسنگرد) دوره ی زمانی متوقف کردن دشمن در سراسر مرزهای ایران است.

۸-۲ در سال اول جنگ مشکلات سیاسی و امنیتی جمهوری اسلامی ایران به پایان نرسیده بود.

۸-۳ شهید بهشتی و ۷۲ تن از شخصیت های انقلاب در هفتم تیرماه سال ۱۳۶۰ و بوسیله سازمان مجاهدین خلق (منافقین) به شهادت رسیدند.

۸-۴ "به رهنمود های امام خمینی توجهی نداشت و طرفداری وی از منافقین و نیروهای معاند نظام سبب شد که امام او را از فرماندهی کل قوا برکنار نماید و مجلس به عدم کفایت او رای دهد." مربوط به ابوالحسن بنی صدر است.

۸-۵ جبهه ملی در تاریخ ۶۰/۳/۲۵ در مخالفت با لایحه قصاص مردم را به راهپیمایی دعوت کرد.

۸-۶ بنی صدر یک تفکر نظامی حرفه ای نداشت و بیش تر متکی بود بر عناصری از ستاد متشکر و نیروهای ارتش وبه نیروهای مردمی و سپاه پاسداران میدان عمل نمی داد.

۸-۷ عبارت " با استفاده از نیروهای مردمی به سازمان دهی و گسترش رزم خود مبادرت ورزید و مقاومت های مردمی را ساماندهی و فرماندهی کرد" مربوط به سپاه پاسداران است.

۸-۸ حضور وسیع مردم در عرصه های جنگ وپشتیبانی بی دریغ مردم از نیروهای مسلح باعث جلوگیری از پیشرفت نیروهای دشمن گردید.

۸-۹ چهار عملیات که در چهار ماهه اول جنگ و به فرماندهی بنی صدر انجام گرفت با شکست رو به رو گردید.

۸-۱۰ عملیات هایی که به فرماندهی بنی صدر انجام شد با اتکا به نیروهای کلاسیک صورت گرفته و ناموفق بود.

۸-۱۱ پس از عزل بنی صدر از فرماندهی کل قوا، با هماهنگی ارتش، سپاه و نیروهای مردمی تحولی در صحنه جنگ به وقوع پیوست که موجب شکست نیروهای دشمن شد.

۸-۱۲ عملیات پل نادری در ۲۳ مهر ۵۹ و در غرب رود کرخه و به فرماندهی بنی صدر انجام شد.

۸-۱۳ شیوه های رزمی نامناسب و استفاده ی نادرست از توان رزمی سپاه و نیروهای داوطلب پرانگیزه از عوامل عدم موفقیت این عملیات ها بود.

۸-۱۴ هدف اصلی عملیات توکل شکستن حصرآبادان و جاده اهواز – آبادان و آبادان – ماهشهر بود.

۸-۱۵ در اوایل جنگ مهم ترین استشتراژی نیروهای مسلح ایران توقف پیشروی دشمن بعثی بود.

۸-۱۶ عملیات فرماندهی کل قوا، خمینی روح خدا در ۶۰/۳/۲۱ و در منطقه دارخوین به سمت آبادان اجرا شد.

۸-۱۷ عملیات مروارید در تاریخ ۷ آذر ۵۹ بوسیله جنگنده های نیروی هوایی ایران در خلیج فارس انجام گرفت.

۸-۱۸ هدف عملیات اچ ۳ بمب باران پایگاه هوایی الولید در غرب عراق و نزدیک مرزهای اردن و سوریه بود که به دلیل دوری و فاصله ی زیاد از ایران عراق آن را آشیانه ی امن هواپیماهای خود قرار داده بود.

۸-۱۹ عملیات اچ ۳ از نظر این که در نزدیک مرزهای سوریه و اردن در غرب عراق انجام شد و بسیار دور از ایران حائز اهمیت بود.

۸-۲۰ عملیات اشکان و شهید صفری به وسیله ی نیروهای دریایی ارتش و در خلیج فارس انجام شد که عوامل طی آن سکوهای نفتی البکر و الامیه منهدم شدند.

۸-۲۱ هدف این عملیات انهدام شناورهای عراقی و نیروهای مستقر در سکوهای البکر و الامیه بود.

پایان فصل هشتم

نکات طلایی فصل نهم

آزادسازی مناطق اشغالی جمهوری اسلامی ایران

۹-۱ پس از عزل بنی صدر سرلشکر شهید ولی الله فلامی از سوی امام وظیفه یافت تا ماموریت های محوله در ستاد مشترک ارتش را به عهده بگیرد.

۹-۲ با عزل بنی صدر با کمک و همکاری افرادی از نیروهای هوایی تغییراتی در سطوح عالی ارتش به وجود آمد، وکلیه فرماندهان پایگاه ها و بعضی از افراد ستاد نیروی هوایی در تاریخ ۶۰/۵/۱۶ برکنار شدند.

۹-۳ شهید صیاد شیرازی در ۶۰/۵/۱۲ به عنوان فرمانده قرارگاه غرب نیروی زمینی ارتش منصوب شد.

۹-۴ مهم ترین مانع همکاری ارتش، سپاه و نیروهای مردمی، وجود ابوالحسن بنی صدر به عنوان فرمانده کل قوا بود.

۹-۵ عملیات ثامن الائمه در بامداد ۵ مهر ۱۳۶۰ با هدف شکسته شدن حصر آبادان اجرا شد.

۹-۶ عملیات ثامن الائمه با همکاری مشترک ارتش، سپاه با حضور نیروهای مردمی و با رمز نصر من الله و فتح قریب به اجرا در آمد.

۹-۷ شهر ابادان پس از ۳۴۹ روز از محاصره دشمن بعثی خارج شد.

۹-۸ اولین عملیات مشترک ارتش وسپاه در آغاز سال دوم جنگ عملیات ثامن الائمه بود که امام خمینی از آن به عنوان پیروزی بزرگ یاد کردند.

۹-۹ عملیات طریق القدس در تاریخ هشتم آذر سال ۶۰ و با هدف آزادسازی شهر بستان و ۷۰ روستای بین سوسنگرد تا بستان و اطراف چزابه و رسیدن به بخشی از مرز بین المللی انجام شد.

۹-۱۰ عملیات طریق القدس با رمز مقدس یا حسین (ع) انجام شد.

۹-۱۱ امام خمینی در تاریخ ۸ آذر ۶۰ طی پیامی عملیات طریق القدس را ﴿ فتح الفتوح ﴾ خواندند.

۹-۱۲ باز شدن جاده اهواز – آبادان و آبادان – ماهشهر مربوط به عملیات ثامن الائمه است.

۹-۱۳ عملیات فتح المبین در تاریخ ۶۱/۱/۲ و با رمز یا زهرا (س) در تاریکی کامل هوا و با همکاری ارتش و سپاه انجام شد.

۹-۱۴ در عملیات فتح المبین ۱۰ هزار نفر از نیروهای نظامی عراق کشته و مجروح شدند.

۹-۱۵ در این عملیات حدود ۱۷ هزار نفر از نظامیان عراقی به اسارت در آمدند.

۹-۱۶ امام خمینی بعد از عملیات فتح المبین فرمودند : " اینجانب از دور، دست و بازوی قدرتمند شما را که دست خداوند بالای آن است می بوسم و بر این بوسه افتخار می کنم."

۹-۱۷ در محدوده عملیات بیت المقدس از سه جهت، موانع طبیعی مثل رودخانه و هورالهویزه وجود داشت.

۹-۱۸ ارتش عراق مهم ترین و بیش ترین تدابیر دفاعی را در منطقه خرمشهر ایجاد کرده بود.

۹-۱۹ شهر بندری خرمشهر در عملیات بیت المقدس و در تاریخ سوم خرداد ۶۱ آزاد گردید.

۹-۲۰ عملیات بیت المقدس در تاریخ ۱۰ اردیبهشت ۶۱ و با رمز مبارک یا علی بن ابیطالب آغاز گردید.

۹-۲۱ عبوردادن دو سوم نیروها از عرض رودخانه ی عریض کارون یک خطرپذیری بزرگ برای تصمیم گیرندگان و در عین حال یک نوآوری بود.

۹-۲۲ شهر خرمشهر در تاریخ سوم خرداد ۶۱ آزاد گردید.

۹-۲۳ عملیات ثامن الائمه اولین عملیات مشترک سپاه و ارتش و نیروهای مردمی بود.

۹-۲۴ پس از فتح خرمشهر احتمال پیروزی صدام در جنگ منتفی شد.

۹-۲۵ پس از عملیات بیت المقدس، کشورهای عربستان و کویت و کشورهای عربی خلیج فارس تلاش می کردند که ایران در مسیر مصالحه و توافق با عراق قرار گیرد.

۹-۲۶ دلایل پیروزی نیروهای مسلح عبارتند از :

۱) طرح ریزی اصولی و تصمیم گیری منطقی فرماندهان مشترک سپاه و ارتش

۲) ایمان و انگیزه رزمندگان اسلام و همکاری و همدلی بین ارتش وسپاه

۳) استفاده بهینه از ظرفیت های ملی و استفاده گسترده از داوطلبان مردمی وبسیجی

۴) رهبری ومدیریت امام خمینی(ره)

۵)ابتکار و نوآوری در تاکتیک و انجام عملیات های شبانه

۶) ترکیب تدبر و عقلانیت با روحیه ی شهادت طلبی

۷) انسجام و وحدت ملی در کشور پس از فرار بنی صدر

۸) به کارگیری تجربه عملیات های قبلی

۹) شناسایی و کسب اطلاعات دقیق از دشمن

پایان فصل نهم

نکات طلایی فصل دهم

راهبرد تعقیب و تنبیه متجاوز

۱۰-۱ عبارت " امام موافق نبودند که نیروهای ما وارد خاک عراق شوند و در عین حال متوقف کردن جنگ را هم قبول نداشتند." از آقای هاشمی رفسنجانی است.

۱۰-۲ ابتدا امام خمینی معتقد بودند که جنگ ما باید بدون ورود به خاک عراق ادامه یابد تا به اهدافمان برسیم و ورود به خاک عراق را جایز نمی دانستند.

۱۰-۳ فرماندهان نظامی معتقد بودند که اگر دشمن از عدم ورود ما به خاک خود مطمئن شود، با احساس امنیت کامل نیروهای خود را در جبهه های دیگر متمرکز کرده و به ما فشار می آورند. لذا نباید به دشمن احساس امنیت بدهیم.

۱۰-۴ اجتناب اولیه امام از ورود به خاک عراق به دلیل اندیشه پایان جنگ نبود بلکه برای متجاوز خوانده نشدن جمهوری اسلامی ایران بود.

۱۰-۵ دلایل اجتناب اولیه امام خمینی از ورود به خاک عراق عبارتند از :

۱) مردم عراق اشغال کشورشان را تحمل نکرده و مقابل ما ایستند.
۲) از نظر بین المللی متهم به تجاوز و اشغال می شویم.
۳) مردم بی گناه عراق آسیب دیده و کشور های عربی در حمایت صدام صریح می شوند.

۱۰-۶ نپذیرفتن عهدنامه ۱۹۷۵ به وسیله ایران عامل ادامه ی جنگ نبود.

۱۰-۷ هدف ایران از حفظ شور جهاد پس از فتح خرمشهر به دست آوردن موضع بالاتر و برتر در جنگ بود.

۱۰-۸ پس از فتح خرمشهر هنوز شهر های سومار، قصرشیرین، گیلانغرب، مهران، نفت شهر و ارتفاعات میمک همچنان در اشغال ارتش بعثی عراق بود.

۱۰-۹ وسعت مناطق اشغال دشمن بعثی پس از آزادی خرشهر حدود ۱۰۰۰ کیلومتر مربع بود.

۱۰-۱۰ در آن زمان مردم و خانواده های آسیب دیده از جنگ این احساسا را داشتند که نه تنها باید قوای متجاوز را از خاک ایران بیرون کرد بلکه دولت متجاوز را باید مجازات کردتا هیچ گاه دیگر فکر حمله به ایران را نکند.

۱۰-۱۱ محدود نگه داشتن دامنه جنگ از دیگر راهبرد های جمهوری اسلامی ایران بود.

۱۰-۱۲ یکی از اهداف ایران در دو سال اول جنگ دفع کامل تهاجم و حفظ تمامیت ارضی کشور بود.

۱۰-۱۳ امام خمینی سرنگونی و انهدام رژیم بعثی عراق را با همت، کمک و حرکت مردم عراق در اندیشه خود داشت.

۱۰-۱۴ اجرای عملیات در خاک عراق با هدف دفاع و وادار کردن دشمن به قبول شرایط ایران صورت پذیرفت.

۱۰-۱۵ پس از فتح خرمشهر توان هوایی ارتش عراق افزایش یافت و هواپیماهای پیشرفته تری در اختیار او گذاشته شد.

۱۰-۱۶ در عملیات والفجر ۸ (فاو) هر کدام از سازمان های رزم ارتش و سپاه موظف شدند به طور جداگانه به طراحی و اجرای عملیات بپردازند.

۱۰-۱۷ در عملیات والفجر ۸ سپاه عهده دار تلاش اصلی در منطقه فاو و ارتش عهده دار وظیفه پشتیبانی در منطقه عمومی کوشک و شلمچه گردید.

۱۰-۱۸ هدف عملیات والفجر ۸ تصرف بندر فاو و پیشروی رزمندگان به سمت ام القصر و قطع رابطه عراق با دریا بود.

۱۰-۱۹ نکات اساسی عملیات والفجر ۸ :

۱) اعمال غافلگیری و کنترل در جزئیات فعالیت ها از جمله شناسایی
۲) به کارگیری صحیح آتش توپخانه
۳) انتقال وسایل مهندسی مثل لودر و بولدوزر از اروندرود

۱۰-۲۰ از اقدامات غافل گیر کننده قرارگاه خاتم الانبیاء در عملیات والفجر ۸ اجرای عملیات محدود و ایذایی بود.

۱۰-۲۱ منطقه ی عملیاتی والفجر ۸، شهر بندری فاو در همسایگی کشور عربی کویت بود.

۱۰-۲۲ عمده مسئولیت آماده سازی منطقه عملیاتیی والفجر ۸ (فاو) به عهده ی مهندسی سپاه با کمک جهاد سازندگی بود.

۱۰-۲۳ عملیات والفجر ۸ در تاریخ ۶۴/۱۱/۲۰ و با رمز "یا فاطمه الزهرا" آغاز شد.

۱۰-۲۴ فرماندهی عملیات والفجر ۸ به عهده قرارگاه مرکزی خاتم الانبیاء بود.

۱۰-۲۵ یکی از مهم ترین مسائل در عملیات والفجر ۸ تدارک رسانی و پشتیبانی از رزمندگان در آن سوی اروندرود بود که این مسئولیت به عهده جهاد سازندگی بود.

۱۰-۲۶ غواصان خط شکن اولین نفراتی بودند که از اروندرود عبور کردند و با دشمن درگیر شدند.

۱۰-۲۷ زمین منطقه عملیات والفجر ۸ پیچیدگی عملیاتی و جنگی زیادی داشت به نحوی که انواع عوارض طبیعی مثل رودخانه، نهر، نخلستان، باتلاق، جاده، روستا، شهر، نمک زار، اسکله و دشت در آن دیده می شد.

۱۰-۲۸ در اولین روز عملیات لشکر ۲۵ کربلا شهر فاو را به تصرف خود در آورد و فرمانده این لشکر پرچم ثامن الائمه (ع) را که از مشهد آورده بودند در مسجد فاو نصب نمود.

۱۰-۲۹ تصرف سکوهای موشکی وتامین خورموسی و افزایش ضریب ایمنی در جزیره خارک از نتایج عملیات والفجر ۸ است.

۱۰-۳۰ نتایج و دستاورد های عملیات والفجر ۸ می توان به موارد ذیل اشاره داشت:

۱) تصرف سکوهای موشکی و تامین خورموسی و افزایش ضریب امنیتی در جزیره خارک
۲) آزادسازی و تصرف ۹۴۰ کیلومتر مربع از سرزمین های ایران و عراق
۳) انهدام وسیع نیرو و تجهیزات دشمن

۱۰-۳۱ پس از تصرف شهر فاو توسط رزمندگان ایران، فرمانده لشکر ۲۵ کربلا پرچم گنبد حضرت ثامن الائمه امام رضا (ع) را بر بالای مناره مسجد آن شهر نصب کرد.

۱۰-۳۲ منطقه عملیاتی کربلای پنج در شلمچه (شرق بصره) از این جهت حائز اهمیت زیادی بود که در واقع کلید فتح بصره است.

۱۰-۳۳ عملیات کربلای پنج به وسیله ی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و در تاریخ ۶۵/۱۰/۱۹ اجرا شد.

۱۰-۳۴ عملیات کربلای ۵ در منطقه غرب شهر خرمشهر و در محور شلمچه به سوی بصره و با رمز یا فاطمه زهرا (س) به اجرا درآمد.

۱۰-۳۵ استحکامات هلالی شکل، ایجاد منطقه آبگرفتگی و تعبیه سنگرهای بتونی، دیده بانی و میدان های وسیع مین به وسیله ارتش بعثی عراق در منطقه (کربلای ۵) ایجاد گردید.

۱۰-۳۶ در عملیات کربلای ۵ رزمندگان اسلام تنها موفق شدند تا خط نهر جاسم که آخرین رده دفاعی ارتش عراق بود پیشروی کنند.

۱۰-۳۷ به دلیل کمبود یگان های پیاده و زرهی امکان ادامه ی عملیات میسر نبود.

۱۰-۳۸ در جریان نبرد کربلای ۵، ارتش عراق از ۱۸۰ تیپ، ۱۱۰ تیپ یعنی دو سوم استعداد خود را وارد منطقه عملیاتی کرد.

۱۰-۳۹ در جریان عملیات کربلای ۵ جزایر بوارین، فیاض، ام الطویل و شهرک دوعیجی رودخانه دوعیجی و نهر جاسم و ۱۰ کیلومتر از جاده شلمچه به بصره و نیز ۱۱ پاسگاه فرماندهی ارتش بعضی عراق به کنترل رزمندگان اسلام درآمد.

۱۰-۴۰ در نبرد شلمچه ارتش عراق پس از ۴۵ روز و برای جلوگیری از تلفات و انهدام بیش تر دست از جنگ کشید.

پایان فصل دهم

نکات طلایی فصل یازدهم

اقدامات دشمن برای توسعه جنگ و وادار کردن جمهوری اسلامی ایران به توقف اقدامات نظامی

۱-۱۱ ایجاد امنیت در خلیج فارس از اقدامات عراق نبود و دامن زدن به جنگ و ناامنی در خلیج فارس را عراق انجام می داد.

۲-۱۱ طبق معاهده ۱۹۲۵ ژنو هرگونه تولید و استفاده از سلاح و عوامل شیمیایی در جنگ ها ممنون بوده و این سلاح ها در حکم سلاح های نامتعارف طبقه بندی شده اند.

۳-۱۱ با وجود ممنوعیت استفاده از سلاح های غیر متعارف شیمیایی، عراقی ها از همان ابتدای جنگ و تا پایا جنگ آن را مورد استفاده قرار دادند.

۴-۱۱ ارتش بعثی عراق در دوره ی ابتدای جنگ از سلاح شیمیایی با هدف آزمایش سلاح و هوامل شیمیایی و ارزیابی عکس العمل جهان و وارد کردن تلفات استفاده می کرد.

۵-۱۱ از تیرماه ۶۱ تا پایان سال ۶۵ همزمان با آغاز عملیات تهاجمی ایران در درون مرزهای عراق بود که ارتش بعثی عراق از سلاح شیمیایی به عنوان یک سلاح تدافعی برای مقابله با تهاجم نظامی ایران استفاده کرد.

۶-۱۱ در دوره ی سوم به کارگیری سلاح شیمیایی، عراق با هدف پس گرفتن مناطق تضرف شده اش و به عنوان یک سلاح تهاجمی از آن استفاده می کرد.

۷-۱۱ اثر سمی عومل سیانور از طریق تنفس و جذب خون ظاهر می گردد.

۸-۱۱ استفاده عراق از سلاح های شیمیایی بر اساس نوع و میزان گستردگی استفاده از این سلاح ها در جنگ می توان سه دوره را از هم تفکیک کرد.

۹-۱۱ عوامل عصبی در حلت عدلی به شکل مایع هستند ولی به علت فرار بودن به شکل گاز نیز منتشر می شوند و در اثر تماس با پوست بدن، دستگاه تنفسی، چشم و سلسه اعصاب باعث مسمومیت و اخلال در سیستم عصبی می گردند.

۱۰-۱۱ از عومال تاول زا به شکل مایع و گاز استفاده می گردد.

۱۱-۱۱ عوامل ناتوان کننده، عواملی شیمیایی هستند که فرد را از عملیات عادی باز دارند و از آن ها در درگیری ها و جنگ های شهری استفاده می کنند.

۱۱-۱۲ عوامل خفه کننده روی بافت دستگاه تنفسی اثر دارند و باعث تحریک مخاط بینی، شش هل، چشم و تخریب بافت ها و درنهایت مرگ فرد می شود.

۱۱-۱۳ هدف از کاربرد سلاح شیمیایی:

۱) ایجاد رعب و وحشت و اضطراب و تشویش در نیروهای دشمن
۲) کاهش توان رزمی و ایجاد اختلال در سازمان رزم دشمن
۳) زمین گیر کردن دشمن یا ایجاد تزلزل در سازمان رزم دشمن

۱۱-۱۴ فاجعه آمیز ترین حملات شیمیایی ارتش بعث عراق که همه ی جهانیان تحت تاثیر آن قرار گرفتند حمله ی هوایی شیمیایی به شهر حلبچه و سردشت ایران و روستاهای اطراف آن بود.

۱۱-۱۵ در دوره ی دفاع مقدس بعضی کشورهای غربی از جمله آلمان، آمریکا، انگلیس، فرانسه، شوروی و ایتالیا که خود از طراحان پروتکل ۱۹۲۵ ژنو بودند در تجهیز عراق جهت تولید گازهای شیمیایی بسیار موثر بودند.

۱۱-۱۶ بیش ترین بمباران شهرهای ایران در سال ۶۵ با ۵۲٪ از کل بمباران و کم ترین بمباران در سال ۶۳ با ۲۰٪ از مجموع بمباران صورت گرفت.

۱۱-۱۷ بر اساس تعداد دفعات تهاجم هوایی عداق به شهرهای ایران می توان آن را به سه دوره تقسیم کرد.

۱۱-۱۸ دور اول تهاجم هوایی به شهرهای ایران از شهریور ۵۹ تا سال ۶۱ بود که بیش از ۳۰٪ حملات مربوط به این دوره است.

۱۱-۱۹ برهه زمانی سال ۶۲ تا ۶۳ که تقریبا ۱۰/۷ ٪ بمباران ها را شامل می شود و میانگین ماهانه ۲۱ حمله هوایی را دربرداشت، مربوط به دوره ی دوم بمباران شهرهای می شود.

۱۱-۲۰ دور سوم جنگ شهرها از سال ۶۴ تا پایان جنگ بود و ۵۸/۸٪ بمباران مربوط به این دوره است.

۱۱-۲۱ بیش ترین حجم بمباران ها در دوره سوم جنگ شهر ها یعنی از سال ۶۴ تا آخر جنگ با ۵۸/۸٪ مجکوع بمباران ها اتفاق افتاد. در این دوره به طور میانگین ماهانه ۶۴ حمله و روزانه ۲/۵ حمله هوایی انجام شده است.

۱۱-۲۲ شهر تهران برای اولین بار در سافند ماه ۱۳۶۶ با موشک زمین به زمین مورد حمله قرار گرفت.

۱۱-۲۳ کاهش توان رزمی و ایجاد اختلال در سازمان رزمی ایران از جمله اهداف عراق در کاربرد سلاح شیمیایی علیه ایران بود.

۱۱-۲۴ کشته شدن افراد بی گناه و وجود اماکن مقدس شیعیان در شهرهای کربلا و نجف و سامرا از محدودیت های مقابله به مثل ایران برای بمباران شهرهای عراق بود.

۱۱-۲۵ جنگ نفتکش ها در خلیج فارس در سال ۶۲ و با حمله هوایی عراق به ترمینال نفتی خارک آغاز شد.

۱۱-۲۶ ده دلیل کمبود سیستم های پدافند هوایی بیش تر شهرهای پرجمعیت تحت پوشش قرار گرفتند.

۱۱-۲۷ نیروی هوایی عراق در سال ۱۳۶۵ با استفاده از هواپیمای میراژ فرانسوی برای اولین بار تاسیسات نفـــتی سیری را مورد حمله قرار داد.

۱۱-۲۸ ایران در واکنش به حملات عراق به شناور ها و نفتکش ها و ترمینال های ایران، نفتکش های شیخ نشین خلیج فارس (کویت و عربستان) که بخشی از درآمد آن را به عراق اختصاص داده بودند هدف قرار داد.

۱۱-۲۹ مهم ترین و مشهورترین بخش از جنگ خلیج فارس، ورود امریکا به جنگ در حمایت از عراق می باشد.

۱۱-۳۰ کشتی های نفتکش کویتی با پرچم امریکا و اسکورت نیروهای امریکایی در خلیج فارس رفت و آمد می کردند.

۱۱-۳۱ سکوهای نفتی نصر و سلمان در تاریخ ۶۷/۱/۲۹ و بوسیله رزم ناو های امریکایی منهدم شدند.

۱۱-۳۲ در تاریخ ۶۷/۴/۱۲ حمله موشکی ناو امریکایی وینسنس به هواپیمای مسافربری ایرباس ایران صورت گرفت.

۱۱-۳۳ دور دوم حملات عراق به منظور بازپس گیری مناطق حساس خاک خورد و گرفتن اسیر بیش تر با هدف داشتن امتیاز در مذاکرات آتی، دست به حملات مجدد زد.

پایان فصل یازدهم

نکات طلایی فصل دوازدهم

نقش کشورهای منطقه ای و فرامنطقه ای در جنگ تحمیلی رژیم بعث عراق علیه جمهوری اسلامی ایران

۱-۱۲ کشورهای عربستان، اردن و کویت بلافاصله پس از حمله عراق به ایران حمایت خود را از این کشور اعلام کردند.

۲-۱۲ پادشاه اردن- ملک حسین – ضمن تماس تلفنی با صدام دستاوردهای ارتش عراق را تبریک و حمایت کشورش با تمام امکانات از عراق را اعلام کرد.

۳-۱۲ دبیر کل سازمان کنفرانس اسلامی ضمن ارسال دو تلگراف جداگانه به صدام و امام خمینی خواستار آتش بس فوری گردید.

۴-۱۲ شورای همکاری خلیج فارس در کنار صدام و بر علیه جمهوری اسلامی ایران صف آرایی کرد.

۵-۱۲ حکومت های منطقه تحت تاثیر تبلیغات بیگانگان، ایران را سرچمشه تهدید علیه خود می دانستند، لذا به حکومت صدام علیه ایران کمک می کردند.

۶-۱۲ امریکا با توجه به برتری موضع عراق و اعمال فشار بر ایران که تامین کننده منافع امریکا بود ظاهرا اعلام بی طرفی کرد.

۷-۱۲ موضع ظاهرا بی طرف امریکا تا وقتی ادامه داشت که در جبهه ها تغییر وضعیت و تغییر موازنه به نفع ایران اتفاق افتاد.

۸-۱۲ فرانسه موضع رسمی خود را حمایت از عراق اعلام کرد و در طول جنگ از آن حمایت کرد.

۹-۱۲ چهار ماه پس از آغاز جنگ، فرانسه ۶۰ فروند میراژ – ۱ و شرکت های فرانسوی ۴/۷ میلیارد دلار مواد غذایی به عراق صادر کردند.

۱۰-۱۲ موضع انگلیس جانبداری از تهاجم عراق به ایران بود.

۱۱-۱۲ آلمان و ژاپن با کشورهای اروپایی و امریکا در جانبداری از عراق مشترک بودند با این تفاوت که موضع آلمان و ژاپن بیش تر جنبه اقتصادی داشته و از اعتدال بیش تری برخوردار بود.

۱۲-۱۲ دولت عراق بعد از مصر دومین کشور عرب است که در تاریخ ۲۰ فروردین ۱۳۵۱ با شوروی قرارداد دوستی و همکاری امضا کرد.

۱۲-۱۳ ارزش سیاسی و استراتژیک عراق برای شوروی پس از موافقت نامه کمپ دیوید و تصمیم مصر در پیوستن به طرح امریکایی خاورمیانه افزایش یافت.

۱۲-۱۴ موارد زیر از عوامل حمایت شوروی از عراق در تهاجم به ایران است:

۱) عراق واردکننده اصلی سلاح های شوروی بود.
۲) عراق صادر کننده قابل اعتماد نفت و گاز به شوروی و اروپای شرقی بود.
۳) حمایت نکردن از عراق بر اعتبار شوروی به عنوان حامی بادوام دولت های عربی در دوره پس از جنگ بازتاب منفی داشت.

۱۲-۱۵ توانایی تغییر در تحرک داخلی ایران و تردید در شکل نهایی و تعیین موقعیت رژیم ایران، عامل اساسی در تصمیم اولیه شوروی در عدم حمایت از تهاجم عراق می باشد.

۱۲-۱۶ اعزام یک تیپ و دو گردان زرهی به عراق از موارد حمایت های کشورهای عربی از عراق است.

۱۲-۱۷ کشور شوروی پل هوایی برای حمل سلاح و مهات به عراق برقرار کرد و ۶۱٪ نیازهای تسلیحاتی عراق را تامین کرد و انواع هواپیماهای میگ ۲۱ – ۲۳ – ۲۵ و ۲۷ در اختیار عراق قرار داد.

۱۲-۱۸ چین بدون توجه به آغازگر جنگ خواهان حل مسائل از طریق مذاکره شد.

۱۲-۱۹ در مجموع ۳۶ کشور جهان از دولت بعثی عراق حمایت به آن کمک کردند.

۱۲-۲۰ کشور مصر با اعزام ۲ تیپ مکانیزه به عراق کمک کرد.

۱۲-۲۱ مجموع کمک های مالی عربستان و کویت به عراق بین ۲۵ تا ۵۰ میلیارد دلار در قالب قرض یا وام بلاعوض بود.

۱۲-۲۲ کشور آلمان فناوری تولید سلاح شیمیایی موشک را در اختیار عراق گذاشت و عوامل شیمیایی خون و خردل را به رژیم بعثی عراق فروخت

پایان فصل دوازدهم

نکات طلایی فصل سیزدهم

رفتار سازمان ملل در جنگ ایران و عراق و فرایند صدور قطعنامه ۵۹۸

۱-۱۳ پس از تهاجم عراق اعضای شورای امنیت تحرکی نداشتند و تنها دبیر کل به صدور بیانیه ای اکتفا کرد.

۲-۱۳ دبیر کل در بیانیه خود از عراق نخواسته بود که به مرزهای بین المللی بازگردد.

۳-۱۳ اولین قطعنامه شورای امنیت قطعنامه ۴۷۹ بود که در ششم مهرماه ۱۳۵۹ صادر گردید.

۴-۱۳ شورای امنیت سازمان ملل در طول مدت ۸ سال دفاع مقدس مجموعا ۸ قطعنامه صادر نموده است.

۵-۱۳ عراق بلافاصله آن را پذیرفت اما ایران اعلام کرد تا عقب نشینی نیروهای دشمن به مرزهای بین المللی قابل قبول نیست.

۶-۱۳ در قطعنامه شورای امنیت ، آتش بس پیشنهاد نشده بود.

۷-۱۳ قطعنامه ۵۱۴ در تاریخ ۲۳ تیرماه ۶۱ پس از پیروزی های ایران در عملیات های ثامن الائمه ، فتح المبین و بیت المقدس صادر شد.

۸-۱۳ برای نخستین بار در قطعنامه ۵۱۴ (پس از فتح خرمشهر) به عقب نشینی نیروها به مرزهای بین المللی و استقرار نیروهای پاسدار صلح توصیه شده است.

۹-۱۳ در زمان تصویب قطعنامه ۵۱۴ فضای سیاسی و نظامی تحت تاثیر آزادسازی مناطق اشغالی در عمیلات های ثامن الائمه ، فتح المبین و بیت المقدس بود.

۱۰-۱۳ قطعنامه ۵۲۲ در تاریخ ۱۳۶۱ و پس از عملیات رمضان و مسلم بن عقیل صادر گردید.

۱۱-۱۳ شورای امنیت در قطعنامه ۵۴۰ در ۹ آبان ۶۲ از دبیر خواسته است به کوشش های میانجی گرانه خود برای رسیدن به حل اختلاف به طور کامل و عادلانه و شرافتمندانه و مورد قبول طرفین ادامه دهد.

۱۲-۱۳ قطعنامه ۵۵۲ در پی شکایت کشورهای عرب خلیج فارس از جمله کویت، عربستان، قطر، بحرین و امارات از ایران صادر گردید و در این قطعنامه از کلیه دولته ها تقاضا می کند که به حق کشتیرانی آزاد احترام بگذارند.

۱۳-۱۳ قطعنامه ۵۸۲ در تاریخ ۶۴/۱۲/۵ و پس از عملیات پیروزمندانه والفجر ۸ صادر گردید.

۱۳-۱۴ قطعنامه ۵۸۸ در تاریخ ۱۹ مهر ۶۵ و با هدف اجرای کامل و بدون درنگ قطعنامه ۵۸۲ صادر شد.

۱۳-۱۵ موارد زیر در رابطه با متن قطعنامه ۵۹۸ :

۱. خواستار رعایت آتش بس فوری و بازگشت نیروها به مرزهای بین المللی
۲. خواستار اعزام یک تیم ناظر بر آتش بس و عقب نشینی نیروها و تبادل اسرای جنگی
۳. ضرورت برآورد ابعاد خسارات وارده و نیاز به بازسازی با کمک های بین المللی تصدیق گردید.

۱۳-۱۶ قطعنامه ۵۹۸ از نظر شکلی و محتوایی حالت توصیه و ارشاد نداشت بلکه بیش تر قاطعانه و دستوری بود.

۱۳-۱۷ شورای امنیت پس از تهاجم عراق به کویت در مدت ۲۴ ماه ۱۲ قطعنامه صادر نمود.

۱۳-۱۸ در قطعنامه ۶۶۱ به دلل تهاجم به کویت کشور عراق مورد تحریم اقتصادی قرار می گیردکه ۱۰۶ کشور جهان به آن عمل می کنند.

۱۳-۱۹ قطعنامه ۵۹۸ درحای ادر شد که رفت و آمدهای سیاسی و طرح های مختلف مقامات مثل سازمان کنفرانس اسلامی به نتیجه نرسیده بود.

۱۳-۲۰ قطعنامه ۵۹۸ توسط امام خمینی به عنوان رهبر ولی فقیه و طبق اختیاراتی که بر اساس اصل ۱۱۰ قانون اساسی داشتند، مورد قبول واقع شد.

۱۳-۲۱ نامه ی مسئولان اقتصادی به امام خمینی جزء شرایط خارجی پذیرش قطعنامه ۵۹۸ نمی باشد بلکه مسئله ی داخلی است.

۱۳-۲۲ فرمایشات امام خمینی در رابطه با پذیرش قطعنامه ۵۹۸ است :

۱. خداوندا ما برای دین تو قیام کردیم و برای دین تو جنگیدیم و برای حفظ دین تو آتش بس را قبول کردیم.
۲. با توجه به نظر کارشناسان سیاسی و نظامی سطح بالای کشور با قبول قطعنامه و آتش بس موافقت نمودم.
۳. قبول قطعنامه حقیقتا مسئله بسیار تلخ و ناگواری برای همه و خصوصا برای من بود

نکات طلایی فصل چهاردهم

مقطع پایان جنگ

۱-۱۴ جنگ ها معمولا به یکی از سه حالت پایان می یابد، غلبه یکی بر دیگری ، آتش بس ، میانجیگری کشور ثالث یا نهاد بین المللی.

۲-۱۴ جنگ عراق علیه ایران بر طبق میانجیگری سازمان ملل و پذیرش شرایط قطعنامه شورای امنیت به وسیله طرفین به پایان رسید.

۳-۱۴ سوابق شورای امنیت و جانبداری از عراق این سوال را پیش می آورد که چگونه این تصمیمات شورا قابل اعتماد است.

۴-۱۴ رئیس جمهور وقت ایران (آیت الله خامنه ای) در نامه ای به دبیرکل سازمان ملل موافقت ایران با قطعنامه ۵۹۸ را اعلام کرد.

۵-۱۴ وزیر خارجه ایران در نامه به دبیرکل سازمان ملل نوشت : ایران از اجرای کلی و به هم پیوسته قطعنامه حمایت می کند.

۶-۱۴ عراق این نکته را درک کرده بود که با اجرای قطعنامه ضرر خواهد کرد بنابراین به طور رسمی کارشکنی می کرد.

۷-۱۴ هدف اصلی رژیم بعثی عراق از حمله مجدد به ایران بعد از قطعنامه ۵۹۸ در منطقه جوب تصرف مجدد شهر خرمشهر بود.

۸-۱۴ اولین اقدام دبیرکل پس از ثبول قطعنامه به فراخوان وزرای خارجه ایران و عراق ب نیویورک بودبرای گفتگو جهت چگونگی اجرای آتش بس.

۹-۱۴ ارتش بعث عراق صبح روز ۶۷/۴/۳۱ تنها ۳ روز پس از قبول قطعنامه به وسیله ایران تهاجم سراسری مجدد خود را از سه منطقه به ایران آغاز کرد.

۱۰-۱۴ نگرانی دبیرکل از عدم همکاری و کارشکنی های نمایندگان رسمی عراق باعث شد که او خواستار مشارکت قدرت های بزرگ در پیشبرد قطعنامه ۵۹۸ گردد.

۱۱-۱۴ ارتش عراق در حمله ی مجدد خود در منطقه شمال غرب اقدام به حمله نمود ولی بدون کسب موفقیت در ارتفاعات منطقه متوقف شد.

۱۴-۱۲ در منطقه غرب ایران ارتش بعثی شهرهای قصر شیرین، سرپل ذهاب، گیلانغرب، نفت شهر، سومار و مناطق میمک، صالح آباد و شهر مهران را مجدداً اشغال کرد.

۱۴-۱۳ تنها پس از ۲۴ ساعت ارتش عراق در اطلاعیه نظامی خود عقب نشینی به مرزهای بین المللی در مناطق جنوب اعلام کرد.

۱۴-۱۴ امام در پیامی فرمودند : این جا نقطه حیاتی کفر و اسلام است و باید متر به متر بجنگید و هیچ چیز از هیچ کس پذیرفته نیست.

۱۴-۱۵ عملیات فروغ جاویدان به وسیله سازمان منافقین و حمایت و پشتیبانی ارتش بعثی عراق انجام شد.

۱۴-۱۶ نیروهای منافقین در عملیات فروغ جاویدان در تاریخ روز دوشنبه ۶۷/۵/۳ و از عمق خاک عراق به حرکت در آمدند.

۱۴-۱۷ ستون نیروهای منافقین با عبور از مرز خسروی و گذشتن از شهرهای قصر شیرین، سرپل ذهاب، کرند به اسلام آباد رسیدند.

۱۴-۱۸ علت پیشروی اولیه منافقین تا اسلام آباد عدم انسجام نیروهای خودی (ایرانی) به دلیل حمله گسترده عراق در جنوب و غرب بود.

۱۴-۱۹ عومالی که باعث شد رهبر منافقین تصمیم به اجرای عملیات فروغ جاویدان نماید:

۱. درک ضعیف از مناسبات قدرت ایران
۲. شناخت ناقص از رابطه ی معنوی امام خمینی و مردم
۳. تصور به بن بست رسیدن ایران

۱۴-۲۰ در عملیات مرصاد، بالگردهای هوانیروز با هدایت صیاد شیرازی بخش قابل توجهی از ستون منافقین را منهدم کردند.

۱۴-۲۱ در عملیات مرصاد رزمندگان با عبور از محور کرمانشاه-اسلام آباد و تنگه حسین آباد –اسلام آباد به منافقین حمله کردند.

۱۴-۲۲ ایران اصرار داشت بر اساس مواد قطعنامه زمان اجرای آتش بس به وسیله دبیرکل سازمان ملل متحد اعلام شود.

۱۴-۲۳ دولت عراق در تاریخ ۶۷/۵/۱۵ به دلیل فشار ابرقدرت ها، کشور های منطقه و سازمان ملل متحد با آتش بس موافقت کرد.

۱۴-۲۴ دبیرکل سازمان ملل اعلام کرد که ۲۰ اوت ۱۹۸۷(۶۷/۵/۲۹) زمان برقراری آتش بس خواهد بود و پس از آن اقدامات لازم برای اجرای بندهای ۷-۶-۴ و ۸ قطعنامه انجام خواهد شد.

۱۴-۲۵ پیامد ها و دستاوردهای جنگ برای دولت عراق:

۱. بدهی عراق در پایان جنگ ۸۰ ملیارد دلار بود.
۲. مشکلات داخلی و ژئوپلیتیک عراق حل نشده بود.
۳. صدام مجدداً مجبور به پذیرش قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر شد.

۱۴-۲۶ ارتش صدام بعد از شکست در جنگ تحمیلی به ایران به کشور همسایه و حامی اش در طول جنگ یعنی کشور کویت حمله کرد و آن را اشغال نمود.

پایان فصل چهاردهم

نکات طلایی فصل پانزدهم

دلایل و عوامل پیروزی جمهوری اسلامی ایران در دفاع مقدس

۱۵-۱ عملیات های رمضان و والفجر مقدماتی با عدم موفقیت همراه بودند.

۱۵-۲ استراژی رژیم بعثی عراق در مورد حاکمیت بر اروند و سایر نقاط مرزی کوچک ترین موفقیتی نداشت و با شکست کامل مواجه شد.

۱۵-۳ هدف اصلی و اساسی رژیم بعثی عراق و ابرقدرت های خاصی حامی آن از تهاجم به خاک ایران برندازی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران بود.

۱۵-۴ چون رژیم بعثی عراق نتوانست ادعاهای خود در رابطه با اروندرود و سایر نقاط مرزی ایران عملی کند، استراژی آن شکست خورده است.

۱۵-۵ صدام با پاره کردن قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر تهاجم به ایران را شروع کرد و در نهایت با قبول مجدد آن در تاریخ ۶۹/۵/۲۳ در آخرین و ششمین نامه ی خود به رئیس جمهور ایران شکست را پذیرفت.

۱۵-۶ سرانجام در تاریخ ۷۰/۹/۱۸ به وسیله دبیرکل سازمان ملل متحد رژیم بعثی به عنوان آغازگر و متجاوز در جنگ تحمیلی معرفی شد و یکی از شرایط و خواسته های جمهوری اسلامی ایران محقق گردید.

۱۵-۷ معرفی عراق به عنوان متجاوز از شرایط و خواسته های ایران که تحقق پیدا می کرد.

۱۵-۸ مستشاران نظامی امریکا پیش از شروع جنگ و در آغاز پیروزی انقلاب اسلامی ایران را ترک کرده بودند.

۱۵-۹ بزرگ ترین نقطه قوت ایران وجود رهبری معنوی، پرجاذبه ، دوراندیش ، نترس و با حکمتی بود که مردم او را از صمیمی قلب دوست داشتند و از او اطاعت می کردند.

۱۵-۱۰ مشروعیت دفاع از اسلام، کشور و انقلاب اسلامی انگیزه ای بسیار قوی در بین مردم ایجاد کرده بود که باعث وحدت ملی و اراده مصمم برای دفع تهاجم نظامی خارجی گردیده بود.

۱۵-۱۱ مدیریت فرماندهان دفاع مقدس با شیوه های رایج مدیریت های نظامی در ارتش های دنیا بسیار متفاوت بود.

پایان فصل پانزدهم

نکات طلایی فصل شانزدهم

تحلیل آمار ایثارگران جمهوری اسلامی ایران و تلفات ارتش بعث عراق

۱-۱۶ مهم ترین و اسای ترین ویژگی اسلام که با انقلاب اسلامی احیا شد، فرهنگ شهادت و ایثارگری بود.

۲-۱۶ در اصلاح دینی شهید کسی است که با انتخاب آگاهانه ، بر اساس حجت شرعی ، در راه خدا به شهادت رسیده باشد.

۳-۱۶ تعریف شهید : شعید کسی است که جان خود را در راه انقلاب اسلامی و دستاوردهای آن یا دفاع از جمهوری اسلامی ایران در مقابل تهدیدات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار نثار نموده یا می نماید.

۴-۱۶ پیامبر اکرم : بالاتر از هر خیر و نیکی، نیکی وجود دارد تا انسان در راه خدا کشته شود، که بالاتر از کشته شدن در راه خدا، خیر . نیکی نیست.

۵-۱۶ آیه " انما المومنون اخوه" آیه ۴۷ از سوره ی حجر است.

۶-۱۶ حدود ۷۲٪ شهدای دفاع مقدس یعنی حدود ۱۵۵۰۰۰ نفر بین سن سال ۱۶ تا ۲۵ سال (نوجوان و جوان بوده اند.

۷-۱۶ امام خمینی : شهدا شمع محفل دوستانند، شهدا در قهقهه مستانه شان و در شادی وصولشان عند ربهم یرزقونند. و از نفوس مطمئنه ای هستند که مورد خطاب " فادخلی فی عبادی و ادخلی جنتی" پروردگارند.

۸-۱۶ خانواده شهدا شایسته تکریم و احترام هستند زیرا :

- از جهت اهلیت و شایستگی اکتساب و به خاطر انتسابی که با هشید دارند.
- بخشی از تکریم و تعظیم شهید در احترام به خانواده ی او تجلی می یابد.
- به خاطر دینی که بر گردن جامعه دارند.

۹-۱۶ قیام عاشورای حسینی و دفاع مقدس هیچ کدام از نوع جهاد ابتدایی نبودند.

۱۰-۱۶ تعداد ۱۷۲ هزار نفر در درگیری مستقیم دفاع مقدس شهید شدند.

۱۱-۱۶ در میان اقشار جامعه ، جامعه ی روحانیت با بیش از ۵ برابر میانگین جامعه بیشت ترین شهید را داده است.

۱۲-۱۶ تعداد کشته ها و مفقودان متجاوزان عراقی حدود ۵۲۰ هزار نفر حدود ۵/۲ برابر شهدای ایران بوده است.

۱۶-۱۳ حدود ۹۷ ٪ شهدای دفاع مقدس از قشر مستضعف جامعه بوده اند.

۱۶-۱۴ وظایف جامعه نسبت به شهید :

- زنده نگه داشتن نام و یاد شهید
- بزرگداشت زمان و مکان شهادت و مدفن شهید
- الگوسازی از شخصیت شهید و سیره ی زندگی او

پایان فصل شانزدهم

نکات طلایی فصل هفدهم

نتایج و دستاوردهای دفاع مقدس در عرصه داخلی و بین المللی

۱۷-۱ تجربه مبارزه با ضد انقلاب داخلی هم زمان با نبرد گسترده با دشمن خارجی از دستاوردهای داخلی دفاع مقدس در عرصه سیاسی – امنیتی است.

۱۷-۲ یکی از مهم ترین دستاوردهای داخلی دفاع مقدس در عرصه اجتماعی و فرهنگی تقویت اعتماد به نفس و خودباوری ملت ایران بود.

۱۷-۳مهم ترین محفل ناامنی داخلی ایران پس از پیروی انقلاب سازمان منافقین بودند.

۱۷-۴ کاهش نفوذ سیاسی احزاب مسلح دموکرات و کوله در کشور از دستاوردهای داخلی در عرصه سیاسی و امنیتی است.

۱۷-۵ از مهم ترین فرهنگ هایی که در دوران دفاع مقدس در افکار مرده رایج شد، تکلیفی عمل کردن و نتیجه را فرع بر انجام تکلیف الهی دانستن است.

۱۷-۶ بودجه ۸ سال دفاع مقدس برابر با یک سال بودجه کل کشور بود که نشانه اوج صرفه جویی در جنگ می باشد.

۱۷-۷ دستیابی به سلول های بنیادین و دانش هسته ای و پیشرفت های علمی دیگر متاثر از فرهنگ خودباوری و خلاقیت دوران دفاع مقدس است.

۱۷-۸ حضور قدرتمند نیروهای نظامی با پشتوانه مردمی ایران و انجام عملیات های سنگین از دستاوردهای نظامی ایران در عرصه خارجی است.

۱۷-۹ دور شدن همه تهدید های نظامی منطقه ای و بین المللی از کشور ایران از دستاوردهای داخلی در عرصه نظامی دفاع مقدس است.

۱۷-۱۰ دستاوردهای خارجی دفاع مقدس به عرصه های سیاسی و عرصه های نظامی تفکیک می شود.

۱۷-۱۱ عروج ارتش از وابستگی نظامی به کشورهای بیگانه خصوصا امریکا از دستاوردهای داخلی دفاع مقدس در عرصه ی نظامی است.

۱۷-۱۲ امام خمینی : "ما انقلابمان را درجنگ صادر کردیم. ما در جنگ، ابهت دو ابرقدرت را شکستیم".

۱۷-۱۳ اتکار نظامی و عملیاتی به غیر از سال اول در طول دفاع مقدس در اختیار ایران بود از دستاوردهای داخلی دفاع مقدس در عرصه نظامی است.

۱۷-۱۴ پیامدها و نتایج دفاع مقدس از دیگاه امام خمینی:

- سردمداران نظامهای فاسد در مقابل اسلام احساس ذلت کردند.
- ما درجنگ دوست و دشمن را شناختیم
- ما در این جنگ پرده از چهره تزویر و نفاق جهان خواران کنار زده ایم.

پایان فصل هفدهم